

Mlado Jutro

štev. 27

Nedelja 14. julija

1935

Janez Rožencvet:

Hči zimske kraljice

Kraljica Zima je s hčerko Milico sedela pri peči, pletla volnene nogavice ter si zdaj pa zdaj s pletiljko popraskala glavo, ker jo je v laseh srbelo. Prelepa kraljična Milica pa ni delala nič, ker je bila zaverovana v knjigo.

nad vse udan. Kraljica Zima se je vselej lahko zanesla nanj, zakaj v neštetihi vladarskih stiskah ji je že pomagal iz zadrege.

In minister Mraz je sporočil vladavici Zimi, da je kralj Sever poslal pis-

Tedaj je potrkal in vstopil zvesti minister Mraz. Minister Mraz je imel brado čisto belo in skoro do tal, od starosti je bil tudi že malo trd, ali hiši je bil

mo, s katerim je napovedal obisk. Poleg sinov, kraljeviča Draka, kraljeviča Smuka in kraljeviča Kurenta pride s kraljem tudi minister Burja, pa dvorni os-

kester belih medvedov in oddelek slavne kraljeve garde Hockey. Podoba kaže, da utegne imeti mogočni kralj Sever s tem obiskom prav posebne namene. Minister Mráz je pogledal kraljično Milico ter pripomnil kraljici materi, da si dovoli je spoštljivo in udano predlagati naj-silnejši sprejem.

Kraljica Zima je bila tudi te misli in brž pritislila na zvonec, nakar so se zbrali pri njej upravnik kraljičnega dvora, gospod Sneg, dvorni kapelnik, gospod Lisjak, prva dvorna dama, gospodična Kristalina in načelnik kraljične garde sneženih mož, gospod polkovnik Možan.

In kraljica Zima je ukazala upravniku Snegu, naj poskrbi, da bo slavnostna dvorana v redu in lepo okrašena, kapelniku Lisjaku, naj se pobriga za note in godce, da bodo znali, polkovniku Možanu, da bo imela garda pravo strumnost, gospodični Kristalini pa, da bodo imele dvorne dame Snežinke lepe obleke, in da bodo pod vodstvom gospoda upravnika pridno vadile svoj slavni ples snežink.

Ko so dvorjani prejeli vsak svoje ukaze, so odšli; tudi minister Mráz je odšel, da pogleda, kako bo vse nared. Pri takih prilikah imajo ministri čez glavo skrbi in opravkov.

Kraljica Zima je pa precej nato pozvonila še svojim hišnam in spletičnam.

Cel roj se jih je vsul v sobo in oblek in plaščev so prinesle nič koliko. Pred dvemi zrcali se je začelo zdaj česanje, manikiranje, lepoticenje, lišpanje in pomerjanje, da je bilo veselje. Hišne in spletične so se vrtele okrog kraljice in kraljične, ponujale in hvalile zdaj to, zdaj drugo obleko, pa brž vsako zavrgle, če so videle, da žlahtni materi ali žlahtni hčeri za to priliko ni všeč.

Konec konca sta bili kraljica Zima in kraljična Milica vendar srečno oblečeni, nakinčani in nalepotičeni. Kraljica je imela na sebi težko in bogato z zlatom vezeno obleko iz rumenkaste svile ter visok, bel, čipkast ovratnik, kraljična Milica pa rožnato obleko. Obema so spletične ogrnile še dragocene plašče z dolgimi vlečkami iz belih lisic, a na glavo so jima posadile namesto neznatnih delavniških kronic prekrasni kroni iz najčistejših kristalnih snežink. Seveda sta imeli mati in hči na sebi nič koliko diamantov, zakaj te robe je bilo na dvoru zimske kraljice toliko, da so jo včasih še v smeti pometali.

Ko je bilo vse gotovo, sta si kraljica in kraljična še ustnice namazali. Ker zrcala niso bila do tal, so hišne prinesle in pristavile dve nizki mizici. Mati in hči sta stopili nanji, da sta se lahko od glave do nog v zrcalu ogledali. Dve hišni stajima pri tem vlečki držali.

In kar je res, je res. V sobi je bilo zaradi nagrmadenih škatelej, razmetanih oblek in razmaknjene oprave vse narobe, ali kraljica in kraljična sta bili sredi teh razvalin od sile krasni in veličastni. Ko sta se vzvišeni in vsaka z ročnim zrcalom v iztegnjeni roki pred velikimi zrcali počasi vrteli in ogledovali, če je spredaj in zadaj vse prav in lepo, ter si zdaj pa zdaj še kak kodrček, kako spono ali gubo lastnoročno popravljali, so hišne in spletične okrog njiju od občudovanja roke sklepale.

Tedaj je pa prihitel v sobo minister Mráz s tako naglico, da še potrkati ni utegnil. Povedal je, da že gredo.

Kraljica in kraljična sta poskakali z miz pred zrcali ter stekli za ministrom, hišne in spletične so pa za njim vse izmučene popadale v naslonjače ali kamor že in v en glas vzdihnile: Ooooooh!

Ali brž so se domislile, da utegnejo kaj lepega zamuditi, če bodo zdaj počivale. In od radovednosti so skočile spet na noge ter se gibčno odvrtele iz soba.

Kraljica Zima je imela pridne služabnike.

Dvorni kapelnik, gospod Lisjak, ki je poznal vse note in pavze, je zmerom pazil, da mu ni nihče notnih zvezkov raznesel ali pogubil. Zato je imel za razne prilike vselej vse lepo pri roki in njegovi godci so morali pridno vaditi. Od jutra do večera so odmevale po gradu zimske kraljice himne, koračnice, valčki, polke in druge skladbe.

Pa tudi dvorni upravnik, gospod Sneg, se je izkazal. Po pravici povedano, gospod Sneg sicer ni bil zmerom vesten v službi. Včasih ni storil tega, kar je kraljica Zima velela, ali to pot ni lenaril. Vedel je, kaj se spodobi, kadar kraljica, ki živi drugače skromno in skoraj dolgočasno pri peči, sprejema mogočnega prijeteljskega vladarja, kateremu hoče pokazati vso razkošno krasoto zimskega dvora.

Dalje prihodnjiki.

Za spretne roke Jurčkovno gledališče

Danes se bomo pogovorili malo o Jurčkovem gledališču, kako ga je treba zgraditi, največ se bomo pa bavili z nastopajočimi figurami. Iznajdljivi glavici in spretni ročici da kar veliko dela, zakaj vse hočemo napraviti sami, obleke, figure in glave.

Najprej si preskrbimo snov, ki se da gnesti. Nekaj časopisov strgamo v prav drobne kosmiče, a iz kuhinje prinesemo 3 do 4 prgišča škroba. Škrobu priliva-

in izoblikujemo obraz. Cudiš se boste, kako izpreminja ob napredujočem delu svoj izraz. Ko nazadnje vse glave lepo očistimo in jih izgladimo, jih na primer nem prostoru nekaj dni sušimo. Potem postanejo trde kakor les in jih lahko poslikamo.

Toda kakšne figure naj pa napravimo? To zavisi seveda od igre, ki jo hočemo igrati. Za zdaj vam predlagam, da igrate Rdečo Kapico. Ne zahteva veliko

mo počasi mrzle vode in tako dolgo mešamo, dokler ni vse dobro premešano, in dobimo enotno testo. Temu testu prilivamo potem vrele vode, mešamo spet tako dolgo, dokler ga ne razredčimo, da je kakor prosojna kaša. Zdaj si zavihamo rokava in zgnetemo ta klej, ki smo ga dobili iz vode in škroba, s papirnati-mi kosmiči skupaj. Tako dobimo novo testo, ki je kakor ilovica. Iz tega testa delamo potem glave in roke. Če se je kdo le malo bavil z gnetenjem, mu to ne prizadeva prav nič težav.

Iz tega testa pa moremo napraviti še vse polno koristnih predmetov, na pr. svečnike, pepelnike, vaze, skodelice itd.

Slika a. Napravimo glavo.

Najprej napravimo glavo in vrat v surovi obliki. V glavo napravimo skozi vrat izdolbino, vsaj toliko veliko, da moremo vanjo vstakniti prst. Vrat v spodnjem delu, da moremo prst vstakniti, da se glava ne izvali. Če jo

figur, pa tudi sicer je to igrice lahko igrati.

Mati vam bo rada dala nekaj ostankov blaga in morda vam bo celo pomagala pri šivanju. Zapomnite si, da merajo vse obleke biti široke in dovolj dolge, da morejo zakriti roko, ki med igrjo premika figure.

Slika b. Figure, s katerimi bomo igrali Rdečo Kapico.

Rdečo Kapico ni težko napraviti: Ima okrogla, rdeča lica, majhen, malce zavihan nasek, sinje oči in svetle lase. Lase napravimo iz debelih bombažnih niti in jih spletemo v dve dolgi kiti. Potem jo oblečemo v rdeče krilce in v belo jo-

pico, na glavo ji pa pritrdimo rdečo čepico. Roke napravimo posebej in jih trdno prilepimo k ramam. Nu, zdaj ji pritrdimo na roko še košarico in Rdeča Kapica je napravljena.

Volka pa ni tako lahko napraviti. Volk mora biti res strašna zverina z mogočnim žrelom. Hvala bogu, testo je potrpežljivo in tudi mi, zato se od prvih neuspehov ne damo motiti, ampak delamo tako dolgo, dokler ne vidimo pred seboj prave volčje glave. Telo napravimo iz koščka kozuhovine ali žameta. Urežemo ga v obliki rokavice z dvema precej širokima prednjima nogama. Te naj bodo tako široke, da vtakemo vanju lahko prst. Na ta način se more žival dobro gibati, in to je tudi potrebno, če hoče staro mater in Rdečo Kapico napasti in požreti.

Stari materi damo sive lase. Oblečemo jo v dolgo belo nočno srajco, na glavo ji pa poveznemo imenitno nočno čepico.

Lovca ogrnemo z zelenim plaščem s svetlimi gumbi, glavo pa mu pokrijemo z zelenim klobukom, na katerem ima pema imeti tudi dolgo brado. Na ramo ro, razen tega pa nikar ne pozabimo, da mu obesimo puško. Nu, kaj, vprašanje oseb smo tako rešili!

Toda kje in kako postavimo oder? Morda imate kje v drvarnici kako staro špansko steno. Vprašajte, ali jo smete vzeti, izgaajte v sredi proce, velik pra-

vokotnik, in tako si napravite najboljši oder, ki si ga moremo misliti. Oder pa napravite lahko tudi tako, da v primeru višini razpnete pred vrati rjuho ali kaj podobnega.

V I. dejanju sreča Rdeča Kapica volka, s katerim se dolgo pogovarja in mu lahkomišno izda, da je na poti k bolni stari materi.

V II. dejanju se volk splazi k stari materi, ki leži bolna na postelji. Torej napraviti moramo tudi posteljo. Za posteljo vzamemo prazno škatlo, v kateri dobimo nove čevlje. Na obeh straneh škatle pritrdimo noge, pa če se komu zljubi, napravi nad posteljo tudi lahke še streho in zastor. Seveda mora postelja imeti tudi posteljnino. V dno škatle pa napravimo luknjo, dovolj veliko, da moremo skozi njo vtakniti roko. Ta roka mora potem med igro posteljo držati kvišku in hkrati premikati figure, ki leže v njej.

Zdaj pride pa volk in požre staro mater!

V III. dejanju leži volk v postelji in ima na glavi nočno čepico stare matere. Rdeča Kapica pa hiti tebi nič meni nič v past. Ko se hoče nad posteljo skloniti, jo pograbi volk in Rdeča Kapica izgine v njegovem žrelu. Nato postane volk zaspan, zdeha in kmalu prične smrčati.

V IV. dejanju pride lovec, da bi pogledal, kako je bolni stari ženi. Ko ugleda volka, ga ustrelji in mu razpara debeli trebuh. Čili in zdravi skočita iz njega Rdeča Kapica in stara mati.

To je s kratkimi črtami orisano vse dejanje. Razgovor pa sestavite lahko sami, saj poznate pravljico bržkone še boljše kakor jaz.

Slika c. postelja,

Nazadnje bi vas rad opozoril še na to, da vam utegne zelo koristiti, če igrice nekajkrat igrate prej, preden povabite gledalce. Zakaj premikati figure ni preveč lahko, in treba je imeti malo vaje, če hočete, da bodo učinkovale živo in naravno.

Razpis novega natečaja

Dragi Jutrovčki!

Zdaj so počitnice in gotovo imate dovolj časa, da se lotite tudi težjega natečaja. Doslej Jutrovčkov ne ve, s čim bi si krajšali čas, zato nam jim pomagajo tisti, ki so v tem bolj iznajdljivi. Gotovo je vsak izmed vas že kdaj sam napravil kako igračo ali kak kristen predmet za vrt ali za dom. Popišite torej, kaj ste že kdaj sami napravili in kako ste napravili tisto reč. Opis mora biti kratek a jasen. Lahko ga ponazorite z eno ali dvema risbama. Risbe morajo biti lične in izvedene s tušem. Na primer: kak deček je sam napravil zmaja. Zmaj se je dobro obnesel in deček je spoznal, da se mu je delo posrečilo. Zdaj nam naj točno opiše, kako je napravil zmaja, kako do ga so bili razni deli, kako dolga je bila vrvica, kakšen papir je uporabil itd. Ali pa: deklica si je iz krp sama napravila punčko ali pa žugo. Naj nam torej opiše, kako se je lotila dela. Lahko nam pošlje tudi vzorec za ročna dela, če ga je sama sestavila. Pred vsem je važno, da opišete samo take predmete, ki ste jih napravili sami, brez vsake tuje pomoči. Prav tako ne smejo biti slike preresane iz knjig ali iz katkega drugega mladinskega lista. Stric Matic bo strogo pazil na to, da bodo vsi spisi in vse risbe izvirne. Dopise bomo sprejemali do začetka novega šolskega leta. Vse dobre spise in vse dobre risbe bomo objavili. Deset najboljših spisov bomo nagradili z lepimi knjižnimi darili.

Stric Matic se že zdaj vesei vaših odgovorov. Tisti Jutrovčki, ki še niso nikoli ničesar sami napravili, nam lahko pošljejo poljuben spis. Opišejo nam lahko, kje preživljajo počitnice, s čim si skrajšajo čas ali kaj podobnega.

Gotovo vam je naš novi tečaj po godu in se ga boste z veseljem prijel.

Opozorite svoje prijatelje in znance na današnji razpis!

Uredništvo

Leni Pepek

Peppek je bil silno len deček. Smrdela mu je šola, učenje, sploh delo. Niti umil bi se ne bil, da se ni bal palice. Če se je kdaj pripravil k delu, je storil to vedno prisiljen. Niti kazen ni pomagala vselej. Peppek je ostal pač leni Pepek.

Pripetilo se je, da se je v hiši zamašil dimnik in Pepkova mati je poklicala dimnikarja.

Črni mojster je imel s seboj vajenca. Dolgo sta se trudila oba, da sta dimnik pošteno očistila saj.

Ko je potem dimnikar s svojim vajencem odšel, je rekla mati Pepku:

»Ali si videl vajenca? Saj ni večji od tebe in vendar, kako se mora mučiti, revček!«

Peppek je pa brž globoko vzdihnil:

»Oh, mati, nikar ga ne pomilujte! Koliko je pa vredno to, da se mu ni treba umivati!«

Pri drugi priliki, ko je oče s sočutjem pripovedoval o bolnem dečku, ki je že mesec dni v postelji, se je brž oglasil leni Pepek:

»Toda očka, pa mu le ni treba iti v šolo.«

Oče je pomolčal in na tihem sklenil izplačati nemarneža pri prvi priložnosti. Ta priložnost se mu je ponudila že drugega dne, ko so izkopavali krompir. Dočim so vsi drugi pridno delali, je Pepek, namesto da bi pobiral krompir v košek, kmalu daleč zaostal in pričel metati ka-

menje za ptiči. Ko so ga drugi opozorili, naj vendar hiti pobirati krompir, jim je zasolil:

»Pobirajte ga drugi, jaz ga ne bom. Me vsaj ne bo bolel hrbet.«

Tudi oče je opazil sinovo brezdelje, a rekel ni nič. Ko pa so potem opoldne posedli okrog mize, je oče prijel Pepka za roko ter ga postavil v kot.

»Nisi delal in tudi jedel ne boš,« mu je rekel trdo.

Peppek je sprva debelo pogledal, a nato se je začel strahovito kremžiti. A zaman! Oče je ostal neizprosni. Vsi drugi pa so se poredno muzali in ga zbadali:

»Pepček, čemu se cmeriš, saj je to vendar po tvojem. Ti kar reci: »Mi vsaj ne bo treba odpirati ust!«

Take in podobne kazni so lenega Pepka večkrat doletele, ali poboljšale so ga le malo. Ostal je zakrknjen zanikarnež, v nadlego in gorje staršem in okolici. Po smrti svojih dobrih staršev je pa začel doživljati bolj trnjeve dneve. Vse premoženje je namreč podedoval njegov brat, ki je Pepka zaradi njegove lenoba

že od nekdanj mrzil, zato mu ni kar nič prizanašal. Na vse zgodaj ga je spravil pokoncu, in potem je moral s družino vred neprestano garati do trde noči.

To pa lenemu Pepku ni bilo o Misleč, da bo drugje boljše, jo je porihal od doma.

Toda svet ga je še bolj razočaral. Bridko se je moral prepričati, da kdor se ni nič učil, nič ne zna in nič ne zmore. Vsak hlapec mu je upal treščiti v obraz, da nobenemu delu ni kos in da niti suhega kruha ne zasluži. To očitanje je bilo Pepku kakor drezanje z nožem. A namesto da bi se skušal dvigniti, je obupal sam nad seboj, nad svetom, nad vsem. Taval je sem ter tja, kamor ga je zaneslo ter pričel beračiti. V neki hudi zimi so ga našli v obcestnem jarku — mrtvega.

Manica

Milan Vukasović:

Božja šibica

— Očka, kdo je naredil zvezde? vpraša plavalasa Jelica, Bepova tovarišica, in pokazuje z ročico na nebo.

— Bog! odgovarja oče, zadovolben v svoje misli.

- Kje pa je Bog?
- Na nebu.
- Kje pa je nebo?
- Daleč, daleč nad nami.

Ta odgovor zadovoljuje Jelico: skloni glavo in lahko odide.

Čez nekaj trenutkov se spet pokaže sestra, vleče očeta za roko in radovedno vpraša:

- Slišiš, očka, kaj pa Bogec dela?
- Bogec!... Paz! na otroke, in če kateri otrok kaj pregreši ali noče slušati, ga nabiže s paličko — odgovori oče malo reskeje ko po navadi, češ, da bo

na ta način najhaglje zagrenil otrokom veselje do večnega nadlegovanja.

Jela osuplo strmi v ateja, ga preizkuša s priprtimi usti, oče pa se lahko še dalje spreha.

Sestrica zbeži do Bepa, ki pred vrati dela hišice od čepin, sede na hišni prag, se podpre v bokih in se zamisli, gledaje vihravega in okornega zidarčka. V tem pride oče z namenom, da stopi v sobo, Jelica mu bojazljivo prepreči pot.

— Slišiš, očka, kje pa ima Bogec šibo?

Ata jo radovedno pogleda, ji pogladi kodraste lasce in odgovarja z blagim nasmehom:

- Kaj jaz vem, drago dete!
- Škoda, očka!
- Zakaj pa?

Jelica mu gleda naravnost v oči, z glavo mu daje znak, naj se nagne, pa mu čisto potihem in zaupljivo šepeta, da je Bogec ne sliši:

»Če bi vedeli, očka, kje Bogec skriva šibo, bi mu jo mogli ukrasti, da ne bodo otroci več jokali.

Iz knjige Bep, Koko i Ko
prevlel A. D.

Danilo Gorinšek:

Na Doleniskem

Čerkvice bele kot nežne ovčice
sred valovitih poljan se pasó,
gledaš in gledaš in piješ prelesti,
misliš, da v pravljico zre ti oko.

Ptiček pri ptičku, grmič pri grmičku,
griček pri gričku, na gričku pa grad,
grad ves skrivnosten, zasanjan v preteklost,

— bržčas v njem skrit prebogati je zaklad...

Pa je le res, kar oko ti uživa
in je le res: to ni bežen le san;
— misliš, da gledal si bajno deželo,
pa si zazri le — v dolenjsko se stran,

Jutrovčki pišeio

Dragi stric Matic! Prav lepo se Ti zahvaljujem za poslano knjižico, ki je napravila meni in drugim mnogo veselja. Ne zameri mi, da se Ti tako pozno zahvalim, a čakala sem, da je bila moja fotografija s mucko gotova, da Ti jo lahko pošijem. Lepo Te pozdravlja hvalna

Bibijana Krištof, uč. I. b. razr. mešč. š. v Novem mestu.

Ljuba Bibijana! Tvoja fotografija me je zelo razveselila in se Ti zanjo prav lepo zahvaljujem. Veselilo me bo, če mi napišeš kaj o svoji mucki in njenemu mladičku. Srčno Te pozdravlja

stric Matic.

Dragi stric Matic! Veselo iznenadeni sva s sestrice sprejeli pošiljko »Mladega Jutra«. In kako veseli sva šele bili, ko sva zagledali lepo darilo! Saj se nama niti sanjalo ni, da bi se utegnili tudi nama sreča nasmehniti. Prosim, dragi striček, sprejmi najpristrénejšo zahvalo za lepo nagrado. Obljubiva Ti, da se bova tudi v bodoče pridno oglašali v »Mladem Jutru«. Sprejmi najlepše pozdrave od svojih hvaležnih

Silve in Milene Janša, uč. v Hrušici, p. Jesenice.

Prvič v inozemstvu. Na mostu, ki veže mesti Sušak in Reko, stoji obojestransko straža, kajti sredi tega železnega objekta je potegnjena rdeča črta, ki tvori državno mejo med kraljevino Jugoslavijo in Italijo. Nihče, ki mu je več kot 13 let, ne sme prekoračiti državne meje, če se ne izkaže z legitimacijo. Včasih pride prav, če je človek pritlikave postave; sicer mi pa še ni 13 let, sem pomislil — pa sem jo mahnil korajžno preko mosta v — Italijo.

Na Reki sem si ogledal pristanišče, ladje in del mesta. Hodeč po mestnih ulicah, sem zgrešil smer in malodane bi se bil zgubil. »Non capisco,« mi je odgovoril nizek gospod, črne polti s potlačenim slamnikom na glavi, ko sem ga pobaral, kje pridem po najkrajši poti — čez most seveda — na Sušak. Obstal sem pred izložbo večje trgovine in čakal, morda bo pa le kdo mimoidočih govoril slovensko, da se rešim tako mučnega položaja. Neki gospe je padla iz pristnega kranjskega cekarja debela kumara, hitro sem jo pobral in izročil lastnici. Rekla mi je zato — »hvala«. »Prosim, toda gospa, kje se pride na Su-

šak?« sem vprašal skromno. »Tudi jaz grem na Sušak, kar z menoj pojdi!« Od samega veselja sem še v »pastiheriji« pred mostom kupil za dva dinarja sladoleda. Zahteval sem še eno porcijo, nato pa odšel urno in dospel gladko preko državne meje, kjer me je v velikih skrbih pričakovala moja sestra. Izročil sem ji sladoled in sestrici se je mahoma ohladila nervozna vročina.

Kornelij Teran, dijak III. gimn. Višnja gora.

Gabrijel — dijak:

Ura

Ura teče: tika — taka, draga je minuta vsaka, da je draga več šele ko si jo zapravil že!

Listnica uredništva

Kaplar A. C. Vašega spisa na žalost ne moremo objaviti, ker smo ga prepoznali prejeli.

Remic Vera v Bočni: Pošlji nam kakšno krajšo pesmico!

Uganke in križanke iz zadnjih števil »Mladega Jutra« so pravilno rešili:

Majda Marčič, u. II. a. razr. II. drž. real. gimn. v Ljubljani, t. č. na počitnicah v Koločepu pri Dubrovniku, Josip Cvetko, uč. I. a. razr. drž. real. gimn. v Kranju, Remic Vera, uč. ? razr., na počitnicah v Bočni, Gusti Zadnik, uč. III. a. razr. na Ledini v Ljubljani, Rado Guštinčič, dijak real. gimn. v Mariboru, Minka Jezovnik, uč. I. razr. mešč. šole v Ljubljani, Dara Lajović, uč. V. razr. v Šiški pri Ljubljani, Zemva Albin, uč. ? razr. na Jesenicah, Vlado Brus, uč. III. razr. v Hotederšici.

Rešitev križanke »Vidra«

Vodoravno: 1. krepost, 7. pastir, 9. storž.

Navpično: 2. ep, 3. pas, 4. ost, 5. sto, 6. tir, 8. rž.

